

ki ga je medtem poimenoval Linnejev »apostol« Pehr Löfving (uradna okrajšava po IPNI: Loeffl.). Löfving je bil perspektivni botanik, ki je umrl pri rosnih 27 letih na ekspediciji v Južni Ameriki 1756. in je Linne šele posmrtno izdal njegovo delo »Iter Hispanicum«. V njem na 7. strani omenja vrsto »*Polycarpa tetraphylla*« in dalje na 40. strani mimogrede rod »*Polycarpon*«. Vsekakor torej ne moremo govoriti o veljavnem opisu in publikaciji rodovnega imena, zato velja pisati *Polycarpon* Loeffl. ex L. in kot letnico veljavne objave imena rodu 1759.

Viri:

- FISCHER, M. A., W. ADLER & K. OSWALD, 2008: Exkursionsflora. Österreich, Liechtenstein, Suedtirol. Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landesmuseen, Linz. 1392 pp.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. p. 140.
- LÖFLING, P. & C. VON LINNÉ, 1758: Iter Hispanicum, eller resa til Spanska länderna uti Europa och America. Stockholm. 316 pp.
- POLDINI, L., 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda parchi e foreste regionali & Università degli studi di Trieste, Dipartimento di biologia. Udine. 529 pp.

NEJC JOGAN & SIMONA STRGULC KRAJŠEK

Chenopodium glaucum L.

Nova nahajališča redkejše vrste in prvi zapis asociacije za Slovenijo

New localities of fairly rare species and first record of the association for Slovenia

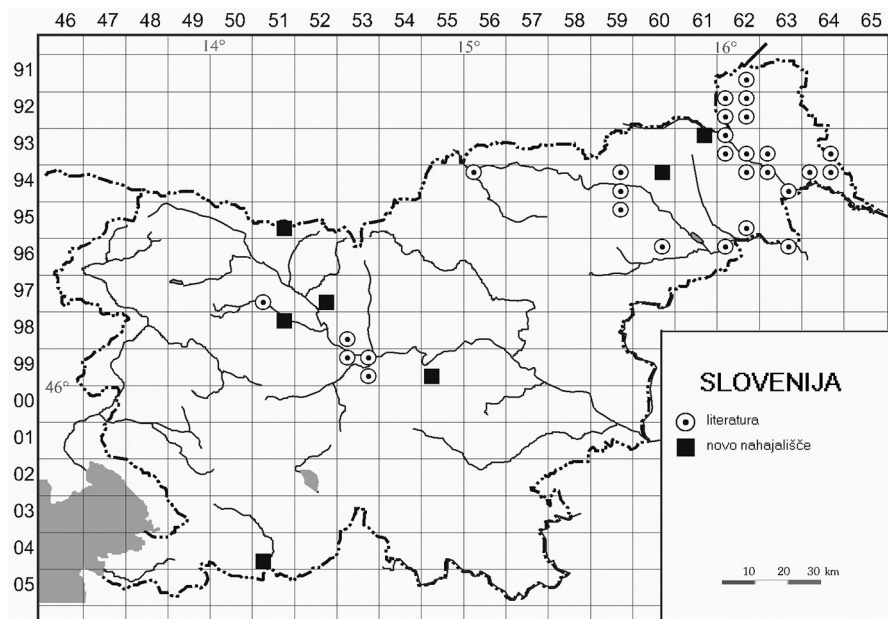
- 9361/2** (33T WM77) Slovenija: Štajerska, Apaško polje: Lutverci, Gornji Podgrad, mrtvica ob Muri, na vlažnem. 215 m n. m. Leg. & det. B. Vreš, 16. 6. 1994 (herbarij LJS 00182).
- 9460/2** (33T WM65) Slovenija, Štajerska, Jezero Komarnik. 250 m n. m. Leg. & det. A. Seliškar, D. Trpin, B. Vreš, 13. 8. 2003 (floristični popis avtorjev).
- 9551/4** (33T VM43) Slovenija, Gorenjska, Karavanke: Podljubelj. 750 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 22. 6. 2003 (avtorjev floristični popis).
- 9752/4** (33T VM51) Slovenija, Gorenjska, Voglje (Šenčur), južno od Aerodroma Brnik, vlažno nasipališče. 370 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 11. 7. 2003 (avtorjev floristični popis).
- 9851/2** (33T VM41) Slovenija, Gorenjska, Škofja Loka, Podpulfrca. 400 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 17. 8. 2003 (avtorjev floristični popis).
- 9955/3** (33T VL89) Slovenija, Zasavje, Šmartno pri Litiji, gnojna jama pri kravji farmi, ruderalno rastišče. 256 m n. m. Leg. & det. U. Šilc, 21. 9. 2009 (avtorjev fitocenološki popis in herbarij LJS 11640).

0451/3 (33T VL34) Slovenija, Primorska, Harije, vodni zadrževalnik Molja (Mola), spodnje akumulacijsko jezero na potoku Klivnik, cca. 1 km južno od vasi, blatno dno. 430 m n. m. Leg. & det. B. Vreš, 4. 10. 2007 (avtorjev floristični popis, fotografija, herbarij LJS 11644).

Chenopodium glaucum L. je vrsta, ki uspeva na zapleveljenih rastiščih, v vaseh, na gnojiščih in ob cestah na vlažnih, s hranili (amoniakom) bogatih tleh. Vrsta lahko uspeva tudi na zaslanjenih tleh (OBERDORFER 1994). Razširjenost je evrazijsko kontinentalna.

Po Mali flori Slovenije (JOGAN v MARTINČIČ & al. 2007) jo najdemo na ruderalnih mestih, predvsem na peščeni podlagi, tudi na zaslanjenih tleh. Razširjena je raztreseno v predalpskem in subpanonskem fitogeografskem območju.

Primerki iz Slovenije v herbariju LJU so le štirje, vsi iz Ljubljane ali neposredne okolice (Zalog). Po arealni karti vrste, predstavljeni v Gradivu za Atlas flore Slovenije (JOGAN & al. 2001), je bila vrsta doslej zabeležena v 16 kvadrantih srednjeevropskega florističnega kartiranja. Pri pregledu starejših literarnih virov smo upoštevali naslednje: HAYEK 1908, PAULIN 1915, ZALOKAR 1939, TRPIN & al. 1995, VREŠ & al. 1995, JOGAN 1997, CULIBERG & al. 1998, FLORJAN 1999, JOGAN & al. 1999, VREŠ & al. 2007). Pri tem smo naleteli na nekatere, na objavljenih arealnih kartah doslej še nepredstavljene podatke, ki smo jih vključili v nov prikaz razširjenosti vrste. Po en kvadrant smo povzeli po virih: TOMAŽIČ (1949), MAČEK (1988) in MARKOVIČ (2000). Nekaj novejših podatkov so objavili BAKAN (2006), ki je v prikazu arealne

Slika 1: Razširjenost sinjezelene metlike (*Chenopodium glaucum*) v Sloveniji

Figure 1: Distribution of *Chenopodium glaucum* in Slovenia

karte za Prekmurje potrdil že znane v Gradivu prikazane kvadrante in sliko razširjenosti dopolnil s 6 novimi kvadranti, ter BABIJ & SELIŠKAR (2010), ki sta sinjezeleno metliko zabeležila v dveh novih kvadrantih. V karti razširjenosti vrste (slika 1) prikazujemo doslej objavljene podatke, zbrane po zgoraj navedenih virih, in ostale še neobjavljene podatke, ki jih predstavljamo podrobneje v zgornjem pregledu.

V Sloveniji rastlinske združbe z dominantno vrsto *Chenopodium glaucum* še niso bile popisane. Iz zbranih podatkov in podatkovni bazi Vegetacija Slovenije (ŠILC 2006, 2012) je razvidno, da se *Chenopodium glaucum* pojavlja v različnih rastlinskih asociacijah: *Hyosciamo nigri-Malvetum neglectae*, *Matricario-Polygonetum arenastri* (MARKOVIČ 2000), *Rumicetum maritimi* (TRPIN & al. 1995), *Lolietum perennis* (ZALOKAR 1939), *Festuco pseudovinae-Centaureetum rhenanae* (TOMAŽIČ 1949). V teh združbah ne dominira, temveč je le spremljevalka.

Pri Šmartnem pri Litiji pa smo popisali sestoj, v katerem je dominirala sinjezelena metlika. Uspevala je v gnojni jami kravje farme.

Datum: 21.9.2009, velikost popisne ploskve (m²): 5, nadmorska višina (m): 256, pokrovnost (%): 80, Zemljepisna širina: 46° 02' 39.35", Zemljepisna dolžina: 14° 49' 47.27", Zaslave, Šmartno pri Litiji, gnojna jama pri kravji farmi:

Amaranthus blitum 2, *Chenopodium album* +, *Chenopodium glaucum* 3, *Digitaria sanguinalis* +, *Echinochloa crus-galli* 2

Sestoj bi lahko uvrstili v asociacijo *Chenopodietum rubri* Timár 1947, zvezo *Chenopodion glauci* Hejný 1974 in razred *Bidentetea tripartitae* R.Tx. et al. in R Tx. ex von Rochow 1951. Tako sta ga opredelila tudi ŠILC & ČARNI (2012).

V Avstriji je vrsta *Chenopodium glaucum* v zadnjem času popolnoma nadomestila vrsto *Chenopodium rubrum* v teh sestojih, ki so postali tudi vrstno siromašnejši. Vzrok je opuščanje in sanacija gnojnih jam in gnojišč v vaseh (GEISSELBRECHT-TAFERNER & MUCINA 1993). Na ta način izginjajo sestoji, ki so eni najbolj nitrofilnih v ruderalni vegetaciji (JAROLÍMEK & al. 1997). V Sloveniji je vrsta *Chenopodium rubrum* zelo redka (JOGAN & al. 2001 – prikazana v štirih kvadrantih; v novejšem času zabeležena samo enkrat, v novem kvadrantu na prodišču Mure pri Melincih – BABIJ & SELIŠKAR 2010) in sestoji v katerih bi prevladovala, še niso bili opisani.

Na Češkem je vrsta značilnica številnih asociacij: *Poo annuae-Coronopodetum squamati*, *Chenopodietum botryos*, *Bromo tectorum-Corispermetum leptopteri*, *Chenopodietum urbici* (CHYTRÝ 2009). TRINAJSTIČ (2008) sestojev z vrsto *Chenopodium glaucum* za Hrvaško ne omenja. Na Slovaškem naj bi bila asociacija *Chenopodietum rubri* razširjena, a pogosto spregledana in zato slabo dokumentirana (JAROLÍMEK & al. 1997). Podobno bi lahko veljalo tudi pri nas.

Zahvala

Zahvaljujemo se CKFF za posredovanje podatkov, ki so bili uporabljeni v Gradivu za atlas flore.

Literatura

BABIJ, V. & A. SELIŠKAR 2010: Flora prodišč reke Mure. Folia biologica et geologica 51 (2): 91-108.

- BAKAN, B., 2006: Slikovni pregled višjih rastlin Prekmurja: prispevek k poznavanju flore Prekmurja. Lendava, Razvojni center.
- BAKAN, B., 2011: Pregled flore zahodnega Dolinskega (Prekmurje, Slovenija) (kvadranti 9363/3, 9363/4, 9463/1 in 9463/2). *Scopolia* (Ljubljana) 71: 1-141.
- CHYTRÝ, M. (ed.), 2009: Vegetace České republiky. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Praha: Academia.
- CULIBERG, M., V. BABIJ, A. SELIŠKAR, D. TRPIN, B. VREŠ, T. PRUS, M. ZUPANČIČ (ed.), V. ŽAGAR, M. ACCETTO, A. ČARNI, B. DROVENIK, T. ČELIK, S. TOME, R. SLAPNIK, N. MRŠIČ, 1998: Biotsopska in biocenotska valorizacija reke Mure in zaledja z oceno ranljivosti: letno poročilo o rezultatih opravljenega znanstveno-raziskovalnega dela na področju aplikativnega raziskovanja. Elaborat. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. Ljubljana, 215 str.
- FLORIAN, L., 1999: Flora okolice Kidričevega. Diplomsko delo. Oddelek za biologijo, Pedagoška fakulteta Maribor, Univerza v Mariboru, Maribor. 55 pp.
- GEISELBRECHT-TAFERNER, L. & L. MUCINA, 1993: *Bidentetea tripartiti*. V: MUCINA, L. GRABHERR, G. & S. WALLNÖFER, (ed.). *Pflanzengesellschaften Österreichs-Wälder und Gebüsche*, Gustav Fisher Verlag: Jena, Stuttgart, New York. p. 90-109.
- HAYEK, A., 1908-14: Flora von Steiermark I-II. Verlag von Gebrüder Borntraeger. Berlin. I (1908-1911): 870 pp.; II (1911-1914): 127 pp.
- JAROLÍMEK, I., ET AL., 1997: Rastlinné spoločenstvá Slovenska, 2. Synantropná vegetacia., Bratislava: Veda vydavateľstvo slovenskej akadémie vied.
- JOGAN, N. (ed.), T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC-KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju.
- JOGAN, N., 1997: Prispevek k poznavanju razširjenosti trav v Sloveniji 2. *Hladnikia* 8/9: 5-22.
- JOGAN, N., T. BAČIČ & B. VREŠ, 1999: Prispevek k poznavanju flore okolice Ormoža. *Natura Sloveniae* (Ljubljana) 1: 5-27.
- MAČEK, J., 1988: Listni zavrtači Slovenije XVIII. Zb. Bioteh. fak. Univ. Ljubl., Ljubljana 51: 263-270.
- MARKOVIČ, L., 2000: Die Ruderalvegetation im subpannonischen Gebiet sloweniens. *Razprave SAZU* 41-2(3): 95-178.
- MARTINČIČ, A., T. WRABER, N. JOGAN, A. PODOBNIK, B. TURK, B. VREŠ, V. RAVNIK, B. FRAJMAN, S. STRGULC KRAJŠEK, B. TRČAK, T. BAČIČ, M. A. FISCHER, K. ELER & B. SURINA, 2007: Mala flora Slovenije: ključ za določanje praprotnic in semenk. 4., dopolnjena in spremenjena izdaja. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana.
- OVERDORFER, E., 1994: Pflanzensoziologische Exkursionsflora. Ulmer, Stuttgart.
- PAULIN, A., 1915: Über einige für Krain neue oder seltene Pflanzen und die Formationen ihrer Standorte I. *Carniola* (Ljubljana) 6: 117-125, 186-209.
- ŠILC, U. & A. ČARNI, 2012: Conspectus of vegetation syntaxa in Slovenia. *Hacquetia* 11: 113-164.
- ŠILC, U. 2006: Slovenian Phytosociology in a Database: state of the art, basic statistics and perspectives. *Hladnikia* 19: 27-34.
- ŠILC, U. 2012: Vegetation database of Slovenia. *Biodiversity & Ecology* 4: 428.
- TOMAŽIČ, G. 1949: Asociacije borovih gozdov v Sloveniji III. Jasasti borovi gozdički in sorodne družbe rastlin, ki rastejo na produ in pesku. *Razprave SAZU* 4: 159-203.

- TRINAJSTIĆ, I., 2008: Biljne zajednice Republike Hrvatske. Zagreb: Akademija šumarskih znanosti.
- TRPIN, D., B. VREŠ & A. SELIŠKAR, 1995: *Plantago intermedia* Godr. v Sloveniji. *Hladnikia* (Ljubljana) 5: 5-18.
- VREŠ, B., A. SELIŠKAR & V. BABIJ 2007: Flora and vegetation of man-made lakes and adjacent areas in Slovenia. In: G. FILIPOVSKI (ed.), *Zbornik na trudovi posveten na akademik Kiril Micevski: po povod 80-godišnjata od raganjeto. Makedonska akademija na naukite i umetnostite*. Skopje: 191-207.
- VREŠ, B., D. TRPIN & A. SELIŠKAR, 1995: Flora in vegetacija vlažnih rastišč Slovenije - III. V: N. JOGAN (ed.), *Flora in vegetacija Slovenije 1995: ob 75-letnici začetka pouka biologije na ljubljanski univerzi, Zbornik povzetkov referatov* (Ljubljana, 21.-23.4.1995), Društvo biologov Slovenije, Ljubljana, p. 31.
- ZALOKAR, M., 1939: Vegetacija ruderalnih in plevelnatih tal v Ljubljanski kotlini. Mscr.

URBAN ŠILC, BRANKO VREŠ, BRANE ANDERLE